

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

Pinksteren

*Handelingen van de Apostelen 2, 1-11 • Psalm 104 • Eerste Brief aan de Korintiërs 12, 3b-7.12-13
• Johannes 20, 19-23*

Vol van de Geest

PINKSTEREN is het slotfeest van de paastijd. Op de vijftigste dag na Pasen wordt het paasfeest na zeven maal zeven dagen voltooid. Pinksteren is het feest van de volheid van de Geest. In het pinksterverhaal van Lucas in de Handelingen wordt die 'volheid' op verschillende manieren tot uitdrukking gebracht. „Heel het huis waar zij gezeten waren was er *vol van*”, schrijft Lucas, vol van het gedruis dat uit de hemel kwam alsof er een hevige wind opstak. 'Wind' en 'geest' is in de Bijbel hetzelfde woord: *ruach*. „De Geest is als de wind,” zei Jezus tegen Nikodemus, „hij waait waar hij wil” (Johannes 3, 8). „Allen werden zij *vervuld* van de heilige Geest en zij begonnen te spreken.” Het wachten op de Geest is beloond, de verwachting van de leerlingen is vervuld. De leegte die Jezus' heengaan had nagelaten is opgevuld door de heilige Geest. Het zwijgen (uit angst?) van de leerlingen maakt plaats voor vrijmoedig spreken.

De evangelist Johannes concentreert al die gebeurtenissen op paasdag zelf. In de avond van de eerste dag van de week, terwijl de deuren gesloten zijn uit vrees voor de joden, staat Jezus plotseling te midden van zijn leerlingen en wenst hun de vrede. Hij schenkt hun de Geest en zendt hen op weg. Lucas, in de Handelingen, laat daar een langere tijd overheen gaan, een tijd van bezinning, van wachten en bidden. Maar nu, op de vijftigste dag, is de Geest daar. De tijd om te handelen is gekomen.

Pinksteren is dus niet enkel het einde van de paastijd. Pinksteren betekent ook een nieuw begin. Pinksteren is het geboortefeest van de Kerk. De leerlingen worden toegerust met kracht. Jezus zendt zijn Geest en die geeft hun de moed om te getuigen. Van nu af zullen Jezus' volgelingen op pad gaan, de wereld in. Lucas' pinksterverhaal geeft ons een voorsmaak van dat wereldwijde getuigenis: het spreken van de apostelen wordt door vertegenwoordigers van 'alle volkeren onder de hemel' gehoord en begrepen. Een wereldwijde verstandhouding begint te groeien: de hele wereld is vol van de Geest.

Pinksteren is van oorsprong een joods feest. Het 'Wekenfeest' was oorspronkelijk het feest van de tarweoogst en werd later bovendien de herdenking van het Sinaïverbond en de gave van de Tora. De Tora is geen privébezit van Israël. Ze werd niet in het beloofde land, maar in de woestijn geschonken aan het 'volk onderweg', en volgens een rabbijnse legende weerklonk ze in zeventig talen, zodat alle volkeren op aarde ze kunnen verstaan. Lucas heeft daar ongetwijfeld aan gedacht, toen hij zijn pinksterverhaal schreef. Hij somt zeventien volkeren en groepen op die de apostelen allemaal „in hun eigen moedertaal horen spreken”. Zeventien is, net als zeventig, samengesteld uit tien en zeven, getallen die volheid uitdrukken. Het joodse én het christelijke pinksterfeest hebben een universalistische betekenis. Er is goed nieuws voor alle volkeren. Paulus, die we in de tweede lezing aan het woord horen, was daarvan doordrongen. Hij zag de éne Geest van God op veelzijdige, veelvormige wijze aan het werk, in de vele gaven die hij met vreugde constateerde bij christenen van zeer uiteenlopende afkomst. „Wij allen, joden en Grieken, slaven en vrijen, zijn immers in de kracht van één en dezelfde Geest door de doop één enkel lichaam geworden en allen werden wij gedrenkt met één Geest.”

Alle genoemde betekenissen van het pinksterfeest vinden we terug in antwoordpsalm 104, een 'pinksterpsalm' bij uitstek. Feest van volheid: „Uw scheppingskracht, God, vervult onze aarde” (vers 24). Feest van nieuw begin: „Zendt Gij uw geest, dan komt er weer leven, dan maakt Gij uw schepping weer nieuw” (vers 30). Feest van universalisme: „Alles wacht op u vol hoop, alle levenden vragen U om voedsel. (...) Zo is de wereld vol van de Eeuwige, ere zij God en duurzame vreugde” (verzen 27 en 31).

Vol van de Geest mogen wij Pinksteren vieren, met voor ogen het visioen van de profeet Joël, dat door Petrus in zijn pinkstertoespraak werd aangehaald: „Dan zal het gebeuren: Ik zal mijn Geest uitstorten over alle mensen, uw zonen en uw dochters zullen profeteren. Jongeren zullen visioenen zien en oude mensen droomgezichten” (Joël 3, 1; Handelingen 2, 17-18).

PAUL KEVERS

PINKSTEREN

11 mei 2008

Eerste lezing *Handelingen van de Apostelen 2, 1-11*

Toen de dag van Pinksteren aanbrak, waren allen bijeen op dezelfde plaats. Plotseling kwam uit de hemel een gedruis alsof er een hevige wind opstak en heel het huis waar zij gezeten waren was er vol van. Er verscheen hun iets dat op vuur geleek en dat zich, in tongen verdeeld, op ieder van hen neerzette. Zij werden allen vervuld van de heilige Geest en zij begonnen te spreken in vreemde talen, naargelang de Geest hun te vertolken gaf.

Nu woonden er in Jeruzalem joden, vrome mannen die afkomstig waren uit alle volkeren onder de hemel. Toen dat geluid ontstond, liepen die te hoop en tot hun verbazing hoorde iedereen hen spreken in zijn taal. Zij waren buiten zichzelf en zeiden vol verwondering:

„Maar zijn al die daar spreken dan geen Galileeërs? Hoe komt het dan dat ieder van ons hen hoort spreken in zijn eigen moedertaal? Parten, Meden en Elamieten, bewoners van Mesopotamië, van Judea en Kappadocië, van Pontus en Asia, van Frygië en Pamfilië, Egypte en het gebied van Libië bij Cyrene, de Romeinen die hier verblijven, joden zowel als proselieten, Kretenzen en Arabieren, wij horen hen in onze eigen taal spreken van Gods grote daden.”

Tweede lezing *Eerste Brief aan de Korintiërs 12, 3b-7.12-13*

Broeders en zusters,

Niemand kan zeggen: „Jezus is de Heer”, tenzij door de heilige Geest.

Er zijn verschillende gaven maar slechts één Geest. Er zijn vele vormen van dienstverlening, maar slechts één Heer. Er zijn allerlei soorten werk, maar er is slechts één God, die alles in allen tot stand brengt. Maar aan ieder van ons wordt de openbaring van de Geest meegedeeld tot welzijn van allen.

Het menselijk lichaam vormt met zijn vele ledematen één geheel; alle ledematen, hoe vele ook, maken tezamen één lichaam uit. Zo is het ook met Christus. Wij allen, joden en Grieken, slaven en vrijen, zijn immers in de kracht van één en dezelfde Geest door het doopsel één enkel Lichaam geworden en allen werden wij gedrenkt met één Geest.

Evangelie *Johannes 20, 19-23*

In de avond van de eerste dag van de week, toen de deuren van de verblijfplaats der leerlingen gesloten waren uit vrees voor de joden, kwam Jezus binnen, ging in hun midden staan en zei: „Vrede zij u.” Na dit gezegd te hebben, toonde Hij hun zijn handen en zijn zijde. De leerlingen waren vervuld van vreugde toen zij de Heer zagen.

Nogmaals zei Jezus tot hen: „Vrede zij u. Zoals de Vader Mij gezonden heeft, zo zend Ik u.”

Na deze woorden blies Hij over hen en zei: „Ontvangt de heilige Geest. Als gij iemand zonden vergeeft, dan zij ze vergeven, en als gij ze niet vergeeft, zijn ze niet vergeven.”